

מוזיאון חיפה לאמנות
HAIFA MUSEUM OF ART

פברואר 2010 FEBRUARY

מוזיאון מאיר אגסי

אוספים | עבודות | מזכרות

6 בפברואר - 17 ביולי 2010

אוצר: יניב שפירא

מוזיאון מאיר אגסי: אספנות כאמנות

"אני לא טיפוס פרנואידי, אבל הגעתי למסקנה – העצובה ביותר – שכוחות פרנורמליים כלשהם (פנימיים או 'חיצוניים'), משתפים פעולה עם אנרגיות קוסמיות בכדי למנוע ממני, בכל מחיר, להשיג את מטרתי בחיים: להיות אמן מכובד מאוד."
(מאיר אגסי, 'הצהרה בנוגע למאבק', טקסט מתוך ציור, 11 בפברואר 1992)

התערוכה "מוזיאון מאיר אגסי: אוספים, עבודות, מזכרות" מצביעה על כך שכל אחת ממחלקות ה"מוזיאון" של אגסי, ובהן העבודות מהסטודיו, המזכרות, הארכיון, הספרייה והיומנים, היא בבחינת נגזרת של אוסף כזה או אחר ומתפקדת במערך המוזיאלי הכולל כשוות ערך. על פי תפיסתו, לעצם עקרון האספנות יש חשיבות רבה שאינה נופלת מהעניין שגילה בדיוקן עצמי, בזהות בדויה, בביוגרפיות אבודות ובערכים אמנותיים הקשורים לתחומי הרישום, הציור או הצילום. "מוזיאון מאיר אגסי", על שלושת חלקיו המוצגים בתערוכה, משקף אפוא את פניה השונות של אספנות ייחודית זו.

אוספים

לצד ספרייתו בת אלפי הכרכים, כלולים בעזבונו של אגסי אוספים של מצלמות ואלבומי צילום ישנים, תצלומים של צלמים אנונימיים, בולים, מכתבים, יומנים, גלויות, מיניאטורות, פסלוני פורצלן, תיבות עץ ועוד. חפצים אלו נאספו ברובם בחנויות יד שנייה, בשוקי פשפשים ובמכירות פומביות – מקומות שאגסי כינה אותם "מאגרים קולקטיביים של זיכרונות פרטיים"³.

לצד האוספים היחידניים, הכוללים חפצים מאותו סוג, מוצגות בתערוכה גם תיבות אסמבלז' עשויות עץ, פח או פלסטיק. עולמות מיניאטוריים ותלת־ממדיים אלה משלבים אמת ובדיה, מציאות ודמיון, פנטזיה וזיכרון. תוכנם מורכב מחתימות ומחותמות של אמנים ומוסדות, מחפצי עץ ופלסטיק, מבובות מיניאטוריות, משפופרות צבע, מקוביות משחק, מתכשיטים ועוד. בתחביריהם ניכרת השפעתם של האמנים האהובים על אגסי במיוחד, ובהם ג'וזף קורנל, קורט שוויטרס, מרסל דושאן ומרסל ברודרס. בגלויות הקולאז' הרבות שהרכיב אגסי ניתן לראות תרגום דו־ממדי של תיבות האסמבלז'. מופיע בהן אגד דימויים המשקפים את תחומי העניין שלו, כגון אדריכלות, קולנוע, ספרות ילדים, אופנה ויקטוריאנית, אנטומיה ופרונגרפיה; כמו כן, נגלים בהן ייצוגי אוספים של כלי נגינה, חרקים, פרחים מיובשים ואבני חן. פריטים אלו, שברובם נדלו מחבורות מקצועיות בתחומים שונים, חושפים את התשוקה, הסקרנות ויצר האספנות שאפיינו אותו.

עבודות

החלק הארי של "מוזיאון מאיר אגסי" מורכב ממאות עבודות הנושאות את חתימתם של אגסי ושל האמנים שבדה. בתערוכה הנוכחית כלולות עבודות המצביעות על עיסוקו של אגסי

התערוכה "מוזיאון מאיר אגסי: חלל מנטלי, מטאפורי, ממש" (2003) חשפה באחת ובקנה מידה רחב את יצירתו האמנותית של מאיר אגסי. תערוכה זו ביקשה להתחקות אחר המהלך שהנחה אותו בגיבוש ה"מוזיאון" שיצר ולשרטט את "תכניות הקרקע" שלו – מחלקותיו השונות, האמנים הבדויים המאכלסים אותו וגופי היצירה שלהם. הביוגרפיות ו"תיקי העבודות" של שלושת האמנים שבדה – מו קרמר, סוזן ליפסקי ודוד שטראוס – הוצגו בה לצד עבודותיו המוקדמות והמאוחרות שלו עצמו, ובהן דיוקנאות עצמיים, תצלומים, ציורים, הדפסים וספרי אמן. "מוזיאון מאיר אגסי" – כותרת העל שטבע למכלול יצירתו מאז שנת 1992 – התגלה כמבנה אמנותי ורעיוני המושתת על סדר והיגיון פנימיים, המאפשרים לבטא נקודות מבט, פרשנויות ומבעים ביקורתיים הקשורים לתחומי עניין מגוונים.

ככל שחולף הזמן, נמשך ביתר שאת הפענוח של יצירתו המאוחרת והבשלה של אגסי על שלל הקשריה. תפיסתו האמנותית, כפי שגובשה במסגרת ה"מוזיאון" שלו, משמרת רעננות ורלוונטיות, התקפות גם לתערוכה הנוכחית, המתמקדת בהיבט האספני ביצירתו. עדות ממקור ראשון על העניין שגילה באספנות מצויה ב"התכתבות" שניהל עם דמותה הבדויה של סוזן ליפסקי. אגסי "פגש" אותה לראשונה בביאנלה בוונציה ב'1988, וקשרי הידידות שנקמו ביניהם תורגמו לחלופת מכתבים שאפשרה לו לפרוש את ה"אני מאמין" שלו כאספן. אחדים מהחפצים שאספה ליפסקי – ובהם מצלמות, אלבומי תמונות ותצלומים ישנים – הקבילו לאוספיו שלו ושיקפו את העניין שגילה בצילום חובבני־עממי. ליפסקי הרבתה לדון במכתביה במהות האספנות וקבעה את גבולות אספנותה שלה לפרק הזמן שבין ראשית המאה העשרים לבין תחילת שנות ה־60.²

מאיר אגסי, "מסילת רכבת בעננים", 1998-1992
קולאז' על כריכת ספר, 20.8 x 27.3

מאיר אגסי, "אמנות המייסוטים הגדולים", 1998-1992
קולאז' על כריכת ספר, 19 x 25.5

קטלוגים, רפרודוקציות, מעטפות, גלויות, תצלומים, יומנים ועוד. אגסי עצמו היה המעצב הגרפי, הטיפוגרף, עורך התוכן וכותב הטקסטים של מוצרים אלה. "קניית מזכרות ממוזיאון מאיר אגסי עתידה להיות חוויה", ציין באחת מרשימותיו.

בזהות עצמית ובקשר בין דימוי למילה. תשומת לב מיוחדת מוקדשת ל"ספרי האמן" שאגסי דאג בהם מעין סטודיו בתוך סטודיו – חלל אידיאלי שאפשר לו להתנסות בניבים חזותיים שונים בטרם ילבו צורה מחייבת. "ספרים" אלה מייצגים לגביו "מוזימה להיות אחד מהדברים המנויים ברשימה הבאה, או כולם כאחד: סטודיו, ארכיון, מוזיאון, קירות תצוגה, תערוכה בחלל הפתוח לעיון ולעלעול, חפץ המשתף פעולה עם זוג ידיים, כספת לשמירת 'סודות', מחסן רעיונות, פנקס רשימות, יומן עבודה, יומן דימויים, יומן חלומות, שידת מגירות, תיק עם נרטיב בלי סיפור, חלל לריפוי בעיסוק, ספר שירה חזותית, ספר טקסט חזותי, מחברת, קודקס של תשוקות חבויות, קומיקס, מקום"⁴.

אמני ה"מוזיאון" של אגסי הם בגדר ישויות עצמאיות, ולכן אך טבעי שיצירתם משובכת לתקופות ולמקומות שבהם עוגנו הביוגרפיות שלהם. ככאלה הם שימשו אותו ככלי לייצוג פנים שונות של תשוקותיו ואהבותיו האמנותיות.⁵ גוף העבודות של מו קרמר מורכב בעיקרו מעבודות רישום – תחום שבאמצעותו ביקש אגסי לתת ביטוי למגוון השפעות וסגנונות אמנותיים. עבודות הטקסט של סוזן ליפסקי משיקות לאמנות המושגית ולהיותה צלמת ואספנית. השיר שהקדיש לה אגסי "The Mind is a Beautiful Museum", החתום בחותמת המוזיאון, מתפקד כיצירת אמנות לכל דבר. באמצעות חטיבת העבודות של דוד שטראוס התאפשר לאגסי לפעול מתוך חירות אמנותית בלתי מרוסנת וכ"אאוטסיידר" אמיתי, תחום עשייה שכלפיו חש הזדהות מיוחדת.⁶

מזכרות

ב"מוזיאון מאיר אגסי", כבכל מוזיאון, ישנה חנות מזכרות. אגסי הצהיר בכתביו שבין יעדי המוזיאון שהקים כלולים מחקר ופיתוח של אוספיו, שיתוף פעולה עם אמנים ומסודות אחרים, פרסום מאמרי מחקר והפצת האמנות האצורה בו לקהל הרחב. לדבריו, על המוזיאון "להפיק ולמכור את המזכרות והמוצרים שלו. שמו והלוגו שלו צריכים להיות מצורפים למוצרים, כשהם רשומים, חרוטים או מודפסים עליהם"⁷ על פי תפיסתו, העדר פרסום לתערוכות ולהצבות המוזיאוליות נוגד את ההיגיון הפנימי של מוסד המוזיאון, שנועד מעצם תפקידו לעצב קאנון וזיכרון היסטורי.

אגסי פעל נמרצות למימוש תפיסתו המוזיאולית, ובכלל זה הפיק עשרות פריטים המשתייכים לחנות המוזיאון: קופסאות זיכרון בגדלים שונים, יצירות מקוריות, סדרות ממוספרות, כרזות,

- 1 "מוזיאון מאיר אגסי: חלל מנטלי, מטאפורי, ממשי", אוצר: יניב שפירא, הגלריה האוניברסיטאית של אוניברסיטת תל אביב (13 בנובמבר 2003 – 11 בינואר 2004); המשכן לאמנות עין חרוד (18 בינואר – 13 במרץ 2004).
- 2 Meir Agassi, Susan Lipski, *Portrait of a Female Mannequin with a Mackintosh and a Homburg: An Album of Sixteen Photographs Containing Hats*, Bristol: The Meir Agassi Museum, 1997.
- 3 שם.
- 4 מאיר אגסי במכתב ללביאה שטרן. בתוך: Meir Agassi, "Artists' Books," *Some Notes Towards the Meir Agassi Museum in conjunction with the Artists' Book Fair*, 1995, p. 7.
- 5 לפירוש נרחב יותר על אחדים מגופי היצירה של אמנים אלה ראו קטלוג "מוזיאון מאיר אגסי: חלל מנטלי, מטפורי, ממשי", לעיל (הערה 1).
- 6 אגסי ערך גיליון שעסק באמנות האאוטסיידרים: "מלון אוטופיה-דיסטופיה", סטודיו, גיליון מס' 89, ינואר 1998.
- 7 Meir Agassi, "Other Elements and Components from the Meir Agassi Museum," op. cit. (n. 4), p. 14.

קטסי יניב שפירא | עריכת טקסט עברית: ירון דוד | תרגום ועריכת טקסט אנגלית: פליה הלרין | עיצוב: סטודיו אנולביץ | דפוס: עדר הדפסות בע"מ | צילום: סטודיו ורהפטיג ונציאן בע"מ, אברהם חי | מוזיאון מאיר אגסי מוצג באדיבות המשכן לאמנות, עין חרוד.

מוזיאון חיפה לאמנות
HAIFA MUSEUM OF ART

פברואר 2010 FEBRUARY 2010

ARCHIVE OF MEIR AGASSI
MUSEUM
COLLECTIONS. LIBRARY AND
STUDY
WORK FROM THE

THE MEIR AGASSI MUSEUM

Collections | Works | Souvenirs

February 6 – July 17, 2010

Curator: Yaniv Shapira

THE MEIR AGASSI MUSEUM

Collections | Works | Souvenirs

February 2010

The Art of Collecting

"I am not a paranoid character, but I came to a conclusion – a very sad one – that some paranormal forces (either 'inner' or 'external'), are conspiring with some cosmic energies, to prevent me, at all cost, to achieve my goal in life: to be a very respectable Artist!"
(Meir Agassi, "A Statement About a Struggle," text from a painting, 11.2.1992)

The exhibition "The Meir Agassi Museum: A Mental, Metaphorical, Real Space" (2003),¹ offered an immediate and comprehensive encounter with Meir Agassi's body of work. It attempted to examine the strategy that led Agassi to crystallize the concept for his "museum" and sketch its "ground plans" – its various departments, the fictional artists it features and their bodies of work. The biographies and "portfolios" of the three artists he invented – Mo Kramer, Susan Lipski and David Strauss – appeared alongside his own early and late works – which include, but are not limited to, self-portraits, photographs, paintings, prints and artist's books. "The Meir Agassi Museum" – the title he gave the entirety of his oeuvre from 1992 on – was revealed to be an artistic and conceptual structure based on an internal order and logic, which enabled the expression of various perspectives, interpretations and critical stances concerning a range of subjects.

The passage of time has led to growing attempts to decode Agassi's late, mature work, which is related to numerous contexts. His artistic conception, as it was given expression within the framework of his "museum," remains refreshing and highly relevant – as is obvious in the context of the current exhibition, which focuses on the place of collecting in his work. His own affirmation of the interest he found in collecting may be found in the "correspondence" he engaged in with the fictional Susan Lipski. Agassi first "met" her at the 1988 Venice Biennale, and their friendship is revealed in the exchange of letters that enabled him to express his credo as a collector. Some of the objects collected by Lipski – including cameras, photo albums and old photographs – paralleled his own collections, and reflected his interest in amateur, popular photography. Lipski frequently discussed the nature of collecting in her letters, and limited her own collections to objects from the first six decades of the 20th century.²

The exhibition "The Meir Agassi Museum: Collections, Works, Souvenirs," reveals that each of the departments in Agassi's "museum" – including the works from the studio, the souvenirs, the archive, the library and the diaries – is a derivative of one of the collections; they each play an equally important part within the museum framework. Agassi attributed great importance to the principle of collecting, which equaled his interest in self-portraiture, fictional identities, lost biographies and in the mediums of drawing, painting and photography. This exhibition features three aspects of The Meir Agassi Museum, which reflect different dimensions of this unique engagement with collecting.

Collections

In addition to his library, which contains thousands of volumes, Agassi's bequest includes collections of cameras and old photo albums, photographs taken by anonymous photographers, stamps, letters, diaries, postcards, miniatures, porcelain figurines, wooden boxes and more. These objects were mostly collected in second-hand stores, at flea markets and at public auctions – sites that Agassi described as "collective reservoirs of private memories."³

Alongside these collections, which each contain objects of the same kind, the current exhibition also features assemblage boxes made out of wood, tin or plastic. These miniature, three-dimensional worlds combine truth and fiction, reality and imagination, fantasy and memory. Their contents are composed of the signatures and stamps of various artists and institutions, wood and plastic objects, miniature dolls, paint tubes, dice, jewelry and more. Their syntaxes reveal the influence of some of Agassi's favorite artists, most notably Joseph Cornell, Kurt Schwitters, Marcel Duchamp and Marcel Broodthaers. The many collage postcards created by Agassi may be seen as two-dimensional translations of his assemblage boxes. They contain images that reflect his areas of interest, such as architecture, film, children's books, Victorian fashion, anatomy and pornography; they also house representations of collections dedicated to musical instruments, insects, dried flowers and gems. These exhibits, which were mostly culled from various trade magazines, reveal the desire, curiosity and urge to collect characteristic of Agassi.

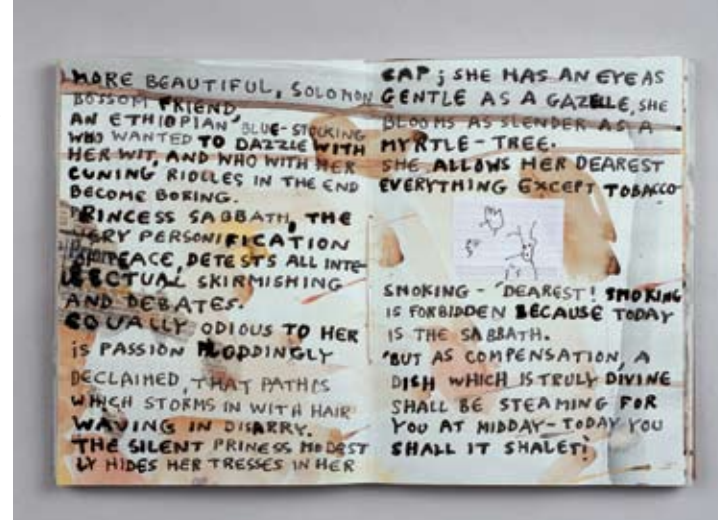
Works

The main part of the Meir Agassi Museum is composed of hundreds of works that bear the signatures of Agassi and of the artists he invented. The current exhibition includes works

Meir Agassi, Heinrich Heine: Princess Sabbath, 1994-1996 artist's book, 24.2 x 18

that reveal Agassi's concern with self-identity and with the relationship between image and word. Special attention is given to the "artist's books" that Agassi viewed as a sort of studio inside a studio – an ideal space that enabled him to experiment with different visual dialects before they assumed a binding form. These "books" represented, for him, "the conspiracy to be one or all of the things below: a studio, an archive, a museum, gallery walls, an exhibition in a space for browsing and leafing through, an object for collaboration with a pair of hands, a safe for keeping 'secrets,' a storehouse for ideas, a log of niches, a work-diary, an image-diary, a diary of dreams, a chest of drawers, a portfolio of a narrative without a story, a space for occupational therapy, a book of visual poetry, a book of visual text, a notebook, a codex of hidden desires, a comic, a place."⁴

The artists in Agassi's "museum" are independent personas, and it is thus only natural that their work is attributed to the times and places in which their biographies are anchored. As such, they enabled Agassi to represent various aspects of his artistic desires and loves.⁵ Mo Kramer's body of works is mostly composed of drawings – a medium through which Agassi gave expression to a range of influences and artistic styles. Susan Lipski's text works are related to conceptual art and to her work as a photographer and collector. The poem dedicated to her by Agassi, "The Mind is a Beautiful Museum," is stamped with the museum stamp and is thus clearly an artwork. David Strauss' body of works, meanwhile, enabled Agassi to experience a sense of unbridled artistic liberty as a true "outsider," a position with which he was deeply identified.⁶

Souvenirs

Like any self-respecting museum, the Meir Agassi Museum has a souvenir shop. Agassi wrote that among the goals of his museum are the study and development of its collections, collaborations with artists and other institutions, the publication of scholarly texts and the exposure of the artworks to the public at large. He argued that the museum "should produce and sell its own souvenirs, its own products, with its own logo and slogan inscribed or stamped, engraved, marked, or printed on it."⁷ For him, an absence of advertising for museum exhibitions and installations contradicted the internal logic of the museum institution, whose role is to define a canon and shape historical memory.

Agassi worked vigorously to realize his museal vision, including the production of dozens of objects for the museum store: various-sized memory boxes, original artworks,

numbered series, posters, catalogues, reproductions, envelopes, postcards, photographs, diaries and more. When it came to these products, Agassi himself was the graphic designer, typographer, editor and writer. "To buy souvenirs from Meir Agassi Museum would be great fun!" he wrote in one of his notes.

- 1 "The Meir Agassi Museum: A Mental, Metaphorical, Real Space," curator: Yaniv Shapira, Genia Schreiber University Art Gallery, Tel Aviv University (November 13, 2003 – January 11, 2004); Museum of Art, Ein Harod (January 18 – March 13, 2004).
- 2 Meir Agassi, *Susan Lipski, Portrait of a Female Mannequin with a Mackintosh and a Homburg: An Album of Sixteen Photographs Containing Hats*, Bristol: The Meir Agassi Museum, 1997.
- 3 Ibid.
- 4 Meir Agassi in a letter to Leviah Stern, quoted in Meir Agassi, "Artists' Books," *Some Notes Towards the Meir Agassi Museum*, London: The Meir Agassi Museum in conjunction with the Artists' Book Fair, 1995, p. 7.
- 5 For a more detailed examination of several of these artists' bodies of works, see the exhibition catalogue of "The Meir Agassi Museum: A Mental, Metaphorical, Real Space."
- 6 Agassi edited a special art magazine issue concerned with outsider art. See "Hotel Utopia-Dystopia," *Studio* No. 89, January 1998.
- 7 Meir Agassi, "Other Elements and Components from the Meir Agassi Museum," op. cit. [n. 4], p. 14.